

Håravfall

180521

Håravfall kan vara en biverkan av onkologisk behandling. Patienten har möjlighet att erhålla hjälpmedel som peruk, toupé, ögonfransar eller ögonbryn för att inte bli lidande under perioder med håravfall. Behandling med ”ismössa” kan till viss del skydda mot håravfall orsakat av kemoterapi.

Håravfall är en vanlig biverkan vid många typer av cytostatikabehandling. För många patienter innebär detta ett stort lidande. Risken för håravfall är olika beroende på vilka preparat som används, doser och totala antalet kurer patienten genomgår.

Peruker och toupéer efter behandling med kemoterapi eller strålterapi.

Indikationen för peruk/toupé är operation eller medikamentell behandling alternativt strålbehandling. Då cytostatika- och strålbehandling ordinerar och journalförs av behandlande läkare kan sjuksköterska på avdelning/mottagning där sådan behandling ges utifrån detta underlag bedöma håravfallet hos en patient och skriva rekvisition för peruk, toupé, ögonfransar eller ögonbryn.

Peruken ersätts helt eller delvis av regionen, se länkar till 1177! Det står patienten fritt att använda maxbeloppet för ögonbryn och ögonfransar för kosmetisk tatuering. Patienten skall dock bli informerad om att sådan behandling sker på egen risk och att Regionen inte kvalitetssäkrat utförarna genom upphandling.

”Ismössa”

För att försöka undvika håravfall används ismössor av olika typer vid flera cytostatikamottagningar i Västra Sjukvårdsregionen. Utrustning och indikationer för användning ser idag olika ut på olika enheter i regionen. Ismössa används huvudsakligen hos 2 patientgrupper: kvinnor med bröstcancer och kvinnor med gynekologisk cancer. Vid bröstcancer erbjuds ismössa vid recidivbehandling samt vid spridd cancer, medan man vid gynekologisk cancer använder ismössa vid alla typer av behandling. Skalpkylning med vanlig ismössa förhindrar i stor utsträckning håravfall vid behandlingar som inte tar mer än en timme, t ex Epirubicin och veckovis Taxol. Däremot fungerar den mindre bra vid längre behandlingar. Det finns även maskinell skalpkylning där kylvätska cirkulerar genom en huva och sänker temperaturen i hårbotten. Detta kan i en del fall skydda mot håravfall även vid tretimmarsinfusion av Taxol.

Effekten har hittills enligt många användare varit måttlig men en del patienter får behålla större delen av håret och klarar sig utan peruk. De studier som gjorts och som finns publicerade mellan år 1973- 2003 är oftast av dålig kvalitet men det verkar ändå som om effekten är störst vid behandling med Taxaner och Antracykliner. Kunskap från studier i ämnet behövs innan nya diagnosgrupper involveras. Eventuella risker för t ex skalpmetastasering behöver ytterligare utredas, liksom att användningen vid olika regimer och ismössans protektiva effekt ytterligare behöver kartläggas.

”Farmakologisk behandling”

Det existerar idag ingen godkänd farmakologisk behandling mot kemoinducerat håravfall. Studier med behandling med Minoxidil[®] visar att detta läkemedel kan minska durationen av håravfall men det kan inte minska håravfallet i sig.

Länkar:

Information gällande Västra Götaland om avgifter mm: <http://www.1177.se/Vastra-Gotaland/Regler-och-rattigheter/Ersattning-for-peruk-toupe-ogonfransar-och-ogonbryn/>

Information gällande Halland: <http://www.regionhalland.se/vard-halsa/hitta-din-vard/hjalpmedelscentralen-halland/ortoser-och-protoser/>

Referens: R. M. Trüeb, MD. Chemotherapy-Induced Hair Loss. Skin Therapy Lett. 2010 Jul-Aug;15(7):5-7.